

OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W GDAŃSKU

**Sprawozdanie z egzaminu maturalnego
z języków mniejszości narodowych
przeprowadzonego w województwie
pomorskim
w 2019 roku**

Język kaszubski Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, zadania sprawdzające umiejętność pracy z tekstem kaszubskim i przełożenia go na język polski oraz zadania polegające na napisaniu wypracowania. Do tekstu Anny Gliszczyńskiej *Prze arbace (òkã szkólny)* (Ana Gliszczzińskô) odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Ò przezwach* (Michôł Bùllmann)– 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte. Umiejętności rozumienia i tłumaczenia sprawdzał fragment tekstu Bożeny Ugowskiej *Fantasy*. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem tekstu *Romana Robaczewskiego Wierzta dlô drëcha* temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Jesén* (Aleksander Labùda) i *W jesén* (Léón Heyke). Za poprawne wykonanie wszystkich zadań zdający mógł uzyskać maksymalnie 63 punkty.

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka kaszubskiego w czterech obszarach: II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą, III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie, V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		24
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	14
	z techników	10
	ze szkół na wsi	5
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	6
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół publicznych	23
	ze szkół niepublicznych	1
	kobiety	16
	mężczyźni	8
	bez dysleksji rozwojowej	19
	z dysleksją rozwojową	5

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niysłyszający	0
	ogółem	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2019	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		14	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ¹² (art. 44zzz)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

¹² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1481).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	24	3	92	39	32	44	26
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	14	3	92	35	79	42	30
z techników	10	21	78	45	32	48	20

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

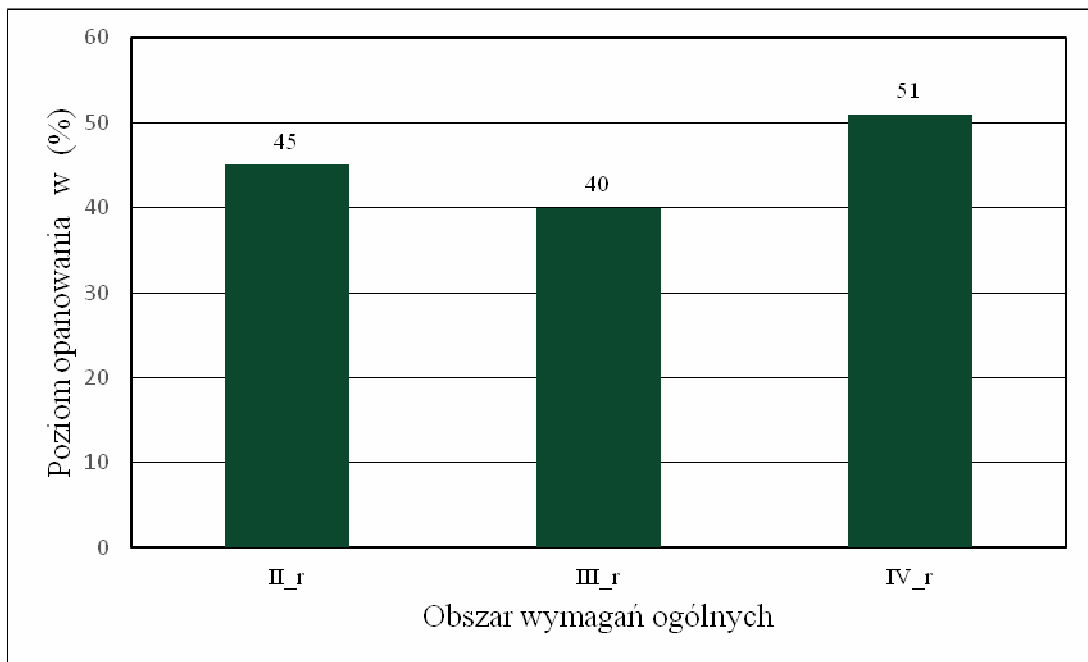
Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	58
2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu a w nim grup zdań uporządkowanych w akapicie.	21
3.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.3) rozpoznaje cechy gatunkowe omawianych tekstów.	29
4.	III. Tworzenie wypowiedzi na wybrane tematy.	3.2) posługuje się językiem kaszubskim w sposób zapewniający sprawną komunikację językową.	54
5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej	2.3) rozpoznaje różne odmiany języka.	44

	z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.		
6.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	71
7.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	54
8.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim.	3.10) rozpoznaje i dobiera synonimy (gimnazjum)	38
9.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	25
10.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.5) streszcza tekst.	50
11.	IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.	4.2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.	51
12.	III. Tworzenie wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych). V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3.4) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie). 5.2) rozpoznaje problematykę utworu; 5.4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje; 5.4) R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5.7) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata	39

	<p>przedstawionego (sytuacja liryczna); 5.8) rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi; 5.9) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe; 5.11) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>	
--	--	--

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Komentarz

Egzamin maturalny z języka kaszubskiego (języka regionalnego) zdawany na poziomie rozszerzonym był dla zdających trudny.

1. Analiza jakościowa zadań

Zadania w części testowej

Część I egzaminu pisemnego z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym obejmowała rozwiązanie dwóch wiązek zadań sprawdzających rozumienie tekstów źródłowych i sprawdzała umiejętności wykonywania różnych działań na tekście cudzym, dotyczących przede wszystkim rozumienia tekstu na poziomie znaczeń i struktury oraz redagowania streszczenia.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach

Zadania 1.–6.

Pierwsza wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Prze arbace (òkã szkólny)* (Ana Gliszcznińskô). Jego zrozumienie było podstawą do rozwiązania zadań 1.–5. sprawdzających umiejętności z II obszaru podstawy programowej.

Rozumienie tekstu na różnych jego poziomach

Zadanie 1. (poziom wykonania – 58%), zamknięte sprawdzało rozumienie sensu tekstu, zawartych w nim znaczeń dosłownych i ukrytych. Zadanie należało do umiarkowanie trudnych. Większość zdających udzieliła poprawnych odpowiedzi, co dowodzi, że poprawnie odczytali sens tekstu i zawarte w nim informacje. Przyczyną negatywnego wyniku pozostałych realizacji były: pobieżne czytanie zaproponowanych odpowiedzi, niezrozumienie treści wynikające z braku wiedzy na temat kultury wysokiej.

Zadanie 4. również było umiarkowanie trudne i dotyczyło znajomości leksyki kaszubskiej (poziom wykonania – 54%). Wykonanie polecenia wymagało podania antonimów do dwóch występujących w tekście słów. Z podaniem antonimów do dwu słów zdający w większości sobie poradzili. Pozostali albo nie zrozumieli znaczenia terminu „antonim” – podając synonimy, albo nie podali antonimu do jednego ze słów, nie uzyskiwali wówczas punktu za zadanie. Były też prace bez odpowiedzi.

Zadanie 5. (poziom wykonania – 44%) składało się z dwóch części. W pierwszej należało wybrać, do jakiej grupy leksykalnej należy użyty w tekście zwrot *to smakô za wicy*. Część druga polegała na przełożeniu frazeologizmu na język polski. Błędy polegały na tym, że część zdających nie wie, na czym polegają różnice między zapożyczeniem, frazeologizmem, żargonizmem, a wulgaryzmem i wybrała niepoprawną odpowiedź. Część zdających nie udzieliła odpowiedzi na drugą część zadania.

W zadaniu 6. należało (poziom wykonania – 71 %) napisać własnymi słowami, jaki jest stosunek autorki tekstu do kaszubskiego komiksu. Okazało się ono dla zdających łatwe.

Struktura tekstu, świadomość językowa

Zadanie 2., otwarte, okazało się dla zdających najtrudniejsze w arkuszu (poziom wykonania – 21%). Polegało ono na udzieleniu odpowiedzi o funkcję kompozycyjną pytania zawartego w trzecim akapicie tekstu. Błędne odpowiedzi dotyczyły podawania definicji pytania retorycznego bez związku z tokiem argumentacyjnym obecnym w tekście.

Zadanie 3., zamknięte, wymagało rozpoznania użytych w tekście środków językowych (poziom wykonania – 29%) i było dla zdających trudne. Zdający w większości nie wykazali się wiedzą dotyczącą cech gatunkowych tekstu, pojawiającą się już na trzecim etapie edukacyjnym.

Zadania 7.–10.

Druga wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Ō przewwach* (Michôł Bùllmann). Zrozumienie tekstu było podstawą do rozwiązania zadań 7.–10. sprawdzających umiejętności z II obszaru podstawy programowej.

Rozumienie sensów tekstu na różnych jego poziomach

Zadanie 7. (poziom wykonania – 54%), polegało na wyszukiwaniu informacji złożonych, czyli na określeniu trzech źródeł pochodzenia przydomków. Stanowiło ono wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało odczytania jego sensu. Część zdających wskazała na dwa źródła, część nie podjęła się odpowiedzi na to pytanie. W obu przypadkach otrzymywali oni 0 punktu.

W zadaniu 8. należało dobrać dwa synonimy. Okazało się ono dla zdających trudne (poziom wykonania – 38%). Przyczyną błędnych odpowiedzi było mylenie pojęć synonimu i antonimu lub niezrozumienie znaczenia podstawowego słowa, czyli niedostateczna znajomość leksyki kaszubskiej.

W zadaniu 9. (poziom wykonania – 25%) należało wybrać stwierdzenia zgodne z sensem tekstu. Zadanie sprawdzało rozumienie tekstu na wszystkich jego poziomach. Za wskazanie trzech poprawnych odpowiedzi zdający otrzymywał jeden punkt. Przyczyną błędów było niezrozumienie czytanego tekstu.

2. Problem „pod lupą”

Streszczenie

Zadanie 10. polegało na napisaniu streszczenia tekstu *Ō przewwach* (Michôł Bùllmann) o objętości 40–60 słów. Zadanie było dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 50%). Większość zdających poradziła sobie z kryterium liczby słów. Także ze wskazaniem tematu większość nie miała kłopotu. Zdający najczęściej tracili punkty za brak logicznej ciągłości wyводу. Niżej przedstawiono przykłady realizacji zadania, streszczenia w pełni poprawne oraz rozwiązania z typowymi błędami popełnianymi przez zdających.

Przykład 1. i Przykład 2. Zdający zmieścił się we wskazanej liczbie słów, określił poprawnie temat tekstu i co na ten temat w nim powiedziano, zastosował adekwatny poziom uogólnienia tekstu, streszczenie jest logicznie i spójne. Streszczenia w pełni poprawne – 3 punkty.

Przykład 1.

Michał Billmann we tślusce „ò przewódh”
 chcë pòkazec jak to je na Kaszëbach z przewòdã.
 Òm daje że przewòd sã bđ tigrò golke miszkusz, g co
 te rdaisz, k. Autor chce pòkazec jak me jsmie
 fajm familia bđ kazdi we we so zna nie pò miemie
 lë. ò è pò przewòd. òm mesli że to je taczã
 narodowi zwëk.

Przykład 2.

Kòzdi mō swojã przewã. Mòze je to nordowi zwëk.
 Kaszëbi ùlubili so wechtërne wionã. Wiele je tich
 samich stãdka sã wzór sã zwëk nadlòwcu. ò
 przewów, chterne biera sã biera sã z tegò pdze
 chtas wieszkò, abđ czi sã zajimò. Do dzysò jistniejã
 przewëska, Kaszëbóm sã widzã, w me co sã òbrazã.

Przykład 3. Zdający zmieścił się w wyznaczonym przedziale słów, ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście, jednak nastąpiły zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia oraz logicznej spójności streszczenia – 2 punkty.

Przykład 3.

szpòrtowno

Zadanie 10. (0-3)
 Napiszë scygnienié tekstu sklòdajacë sã z 40 – 60 słów.

Utworca pòrusziwò temat przewëskw i òkreśla gò
 jako „narodowi zwëk”. ^{na kaszëbskich wsach} Wòdò jaczã sã prënié przewów
 (wòldzi familie, popularnosc jednich miò). Napisuje prikladé przewów
 z iécégò wżãtich òkreśla zdobdta, z jaczich
 mbgãz brãc sã przewé. Podkreśla, że jistniejã
 tei dzysò i widzã sã Kaszëbóm. Podsumowuje,
 że jegò przewësstò czësto ^{mu} pasëje.

Przykład 4. Zdający ogólnie zarysowuje temat poruszany w tekście, jednak występują zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia, brak w streszczeniu odwołania do głównej treści tekstu, kolejne części wypowiedzi nie wiążą się w logiczną całość – 1 punkt.

Przykład 4.

Michôł D. Büllmann o d. "ò pmerwadi" jôdô j pmerwadi,
 è ò swojim môtô Büllmann, pizã ò zmôdłach pmerw,
 ò tim jzê òne sã wde, è go pizã de ò tim
 ze pmerwë sã dobre, bô chòc wôdno + lédze wiedzã,
 ò lógô jidze, è to je ~~zãd~~ pmerwë sã me Karnëbach
~~me~~ mordaw wëk.

Wystąpiły prace, w których zdający nie podjęli się realizacji tego zadania.

Zadanie 11. – tłumaczenie tekstu z języka kaszubskiego na język polski

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 51%). Tekst przysporzył sporo kłopotów, przede wszystkim dlatego, że zawierał związki frazeologiczne nie dające się w prosty sposób oddać w polszczyźnie. Poza tym bazował na kulturowych wartościach, opisując zdarzenia i sytuacje, o których młode pokolenie mogło usłyszeć, rzadziej jednak przeżyć osobiście. Sporo problemów mogła stworzyć specyficzna składnia, a przede wszystkim zasoby leksykalne wypełnione słownictwem nieużywanym w codziennym języku. Maturzyści w większości umiejętnie odczytywali główną myśl tekstu, rozumieli w przybliżeniu poszczególne frazy, natomiast rozumienie konkretnych frazeologizmów i niektórych wyrazów stało się poważnym problemem (za co stracili najwięcej punktów). Zdający bez większych kłopotów podawali znaczenia elementów spajających.

Zadanie 12. – wypracowanie

To zadanie sprawdzało umiejętność analizy i interpretacji tekstu o tematyce kulturowej lub umiejętność analizy i interpretacji porównawczej tekstów literackich, a także umiejętność tworzenia własnego tekstu. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w informatorze.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną, która mogła przybrać formę rozprawki, szkicu krytycznego lub eseju oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. Zadanie okazało się dla zdających trudne, jedynie 39% otrzymało za jego realizację maksymalną liczbę punktów.

Temat 1. Czë zgôdzôsz sã ze scwierdzenim, że procëmnotë sã przëcygają? Ômówi zagadnienie w narzeszenim do pòdónégò tekstu i jinëch tekstów kùlturë. Twòja prôca mùszi miec bënômni 300 słów.

Przedmiotem interpretacji był tekst Romana Robaczewskiego *Wiérzta dlô drëcha*. Przeciwiënstwa to jeden z bardziej nośnych problemów w egzystencji człowieka, chętnie poruszany w różnych tekstach kultury, zatem zdający mógł się posłużyć bogatym zasobem źródeł potwierdzających tezę.

Zadaniem zdającego było zrozumienie sensu załączonego fragmentu, określenie jego problematyki i wykorzystanie jej w wywodzie argumentacyjnym na potwierdzenie swojego stanowiska. Do kolejnych argumentów zdający miał wykorzystać inne teksty kultury – którym okazały się głównie sztandarowe teksty literackie, w tym poemat Hieronima Derdowskiego *Ò panu Czôrliniczim co do Pùcka pò sęcë jachôł* czy powieść A. Majkowskiego *Żëcë i przigòdë Remùsa*. Maturzysta realizujący ten temat miał w zasadzie do wykonania dość proste zadanie, jeśli mowa o określeniu problemu, sformułowaniu stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu i poprawność rzeczową. Najwięcej usterek pojawiło się w kategorii poprawność językowa, gdzie zdający tracili najwięcej punktów.

W tegorocznej edycji egzaminu częste były wypracowania napisane w języku kaszubskim. Podejmujący się pisanie pracy w języku ojczystym tracili punkty w kategoriach: poprawność językowa i poprawność zapisu. Największym problemem zdających okazały się znajomość gramatyki

i ortografii języka kaszubskiego, często też o zmniejszeniu liczby punktów decydowała powierzchowność argumentacji.

Przykład 5. Wypracowanie ocenione na maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów.

Przykład 5.

WYPRACOWANIE
na temat nr.....¹.....

Malując na płótnie życia tak piękne obrazy jak przyjaźń czy miłość, nieraz zastanowić może jakich środków ~~wyrażeń~~ artystycznych należy użyć, aby uzyskać ciekawą i prawdziwą ^{relację} ~~przyjaźń~~.
Niewątpliwie, jednym z pojęć pędza będzie szczerość, zaufanie czy śmiałość humoru, ale czy dobrym pomysłem jest potężnie wypełnić

odmiennych palet kolorów w celu uzyskania kontrastu?
 Czy kontrast cech charakteru, zachowań, poglądów
 może ~~podnieść~~ ożywić relację, czy jednak
 jak to mówi stare porzekadło - „przeciwności
 się przyciągają”? Wydaje mi się, iż jest to
 niezwykle skomplikowana kwestia, jednakże
 to powiedzenie ma w sobie wiele prawdy.

Roman Robaczewski w tekście „Wiemta
 dla drócha” ukazuje sylwetki dwóch znanych
 Kaszubów i przedstawia czytelnikowi ich oddaną
 relację. ~~Przedstawia~~ ^{Pokazuje} ~~ich~~ jako niezwykle zgrany
 duet. Hieronim^{ego} Derdowski^{ego} oraz Feliks^{ego}
 Czornliński^{ego}. Tych dwóch mężczyzn poróżnił stan
 nie tylko stan kawalerski i naleśność do Związku
 Polskich Kawalerów, ale i wielka przyjaźń, której podstawą
 było kaszubskie pochodzenie i język oraz troska
 o polską kulturę, poddaną germanizacji. Pomimo
 tego, ~~tych~~ te dwie osoby różniły się niewiarygodnie
 charakterologicznie, jak i podejściem do życia.
 Derdowski - dusza artysty, ogromne poczucie humoru,
 w każdym potrafił uprzeć coś wartościowego, natomiast
 Czornliński - sumienny i obowiązkowy pracownik
 banku, w żadnym sposób nie potrafił ^{odczuć} takiej lekkości
 życia, jak jego przyjaciel. Mimo tak przeciwnych
 usposobień, Derdowski zdecydował się przedstawić
 swojego друга jako głównego bohatera ~~starego~~

majskrytze ratamanki. Między bohaterami nawiązuje się przyjaźń. Pomimo tego, iż Maciej jest kilkuletnim chłopcem, a Anka ~~stadoletnią~~ wrositką, mającą, bagatela, sto dwadzieścia lat, odkrywają oni wspólną drogę. Maciej fascynuje inność młotki - jej wygląd, fantastyczność i fantazja. Wrositka uczy go szacunku wizer, tolerancji i akceptacji różnorodności, a sama zachwyca się otwartością i ciekawością ~~skupioną~~ świata utopijka. To porzeczka edukacyjna uczy ~~już~~ najmłodszych czytelników, że jeśli nie różni ^{indii} się fundamentalne wartości, przyjaźń można zbudować na precimienstwie, gdyż odmienność może stać się mozią, za którą niejedem ~~z~~ z chęcią podziży i umocni ~~nie~~ tym samym swoje własne "ja". Nie można zbudować przyjaźni, jeśli nie ~~można~~ znajdziemy wspólnych podstawowych wartości życiowych.

dalsza część wypracowania
BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

~~jak to było na pro~~ ^{tak} ~~tak~~ jak Remus i Traja dumni byli ze swoje katubskości, bronili ideały i odznaczyli się ogromną odwagą, tak każda przyjaźń powinna mieć "wspólną tożsamość". Jednak na ~~tych~~ ~~fama~~ tak dobrze przygotowanym płótnie, to właśnie kontrastowe barwy ~~charakterów~~ ^{zachowań} i różnorakie pociągnięcia ^{zachowań} ~~pedzi~~ ^{sprawią}ją, że obraz staje się pełniejszy i bardziej interesujący. Takie barwy najpiękniej się mieszają i tworzą coś, czego jedna gama kolorów by nie osiągnęła, bo precimności potrafią pięknie współgrać i nadać nowy sens życiu.

Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2. było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich *Jesień* (Aleksander Labùda) i *W jesień* (Léon Heyke). Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów. Napisanie wyczerpującej analizy porównawczej dwóch tekstów poetyckich okazało się dla zdających umiarkowanie trudne.

Utwory te, mimo podobnych tytułów, różniły się od siebie zasadniczo. Motywem spajającym była ich tematyka, natomiast inne były systemy poetyckiego obrazowania i ukryte głębsze sensory. Podejmujący to zadanie trafnie wskazywali, że elementem wiążącym jest jesień, jej nieuchronność i zmiany w przyrodzie, a tym samym też w nastroju człowieka. Oba utwory traktowały o zjawiskach przyrody, ale jeden z nich wykorzystał to nawiązanie do przejścia na szerszy obszar dotyczący tożsamości i walki o trwanie Kaszubów. W każdym z utworów poeci osiągnęli swoje zamierzenia poprzez stosowanie innych środków artystycznych. W tym obszarze zarysował się ważny problem zdających, powtarzający się w poprzednich latach, mianowicie brak wiedzy z zakresu poetyki, funkcjonalnej analizy środków artystycznego wyrazu. Efektem tego były powierzchowne analizy utworów, bez odwołania się do głębszych pokładów treści ukrytych pod warstwą artystycznego obrazowania. Zdający nie dokonali dostatecznie głębokiej analizy i interpretacji utworów, nie odwołali się też w zasadzie do kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego) pogłębiających odczytane sensory utworów.

Przykład 6. Praca, która spełnia wszystkie kryteria, występują nieliczne błędy w zakresie poprawności językowej i poprawności zapisu, zdający nie podjął próby tworzenia tekstu w ojczystym języku.

Przykład 6.

WYPRACOWANIE

na temat nr.....².....

teksty Niemiec Aleksandra Labudy i Leona Heyke i porównanie
 temat „czyli” jedna z por. roku - jesień. Oba utwory opisują przyrodę
 w czasie trwania jesieni. Przyroda opisana w du. wersach jest
 powna i szara, co spowodowane może być zimnym wiatrem,
 które zrywają liście z drzew albo częstymi opadami deszczu, a
 czasami nawet gradem.
 Aleksander Labuda w niemiec pt. „Jesień” mówi o tym jak

skowcają się lato, a wraz z udejsaniem jesieni przyroda zaczyna się zmieniać. Jesień otwiera nasz kraj z kolorami i odmianych roślin, jest bardzo smutną porą roku, i wszędzie. Możemy dostrzec ją w sadach, w drzewach, w niebie, który zrywa liście z gałęzi drzew. Jednak ostatnia wiosna mówi nam, że jesień w końcu się skończy. Na jej miejsce po raz kolejny przyjdzie zima, a później wiosna, która dzięki przyrodzie do życia, sprawi, że nasz kraj będzie znowu znowu, kolorowy i radosny. Obudzenie się przyrody prowadzi do zamknięcia, a któregoś dnia mamy w Biblii: "Nasłuchajcie nam na to ostatnie słowa nieszczęścia i historii - zec na nieci: ~~te~~ mdrze" ~~Moż~~ ~~tytuła~~

Tytułową część jesieni w nieszczęściu Aleksandra Kabudy możemy rozumieć także jako metaforę wojny, która spowodowała nasz kraj, odbrała mu cenne skarby, zniszczyła. Ale później, gdy czasy uderzyły pokój, tak jak wiosna, wszystko zaczęło czuć, zamknięcia i ~~zatrza~~

Leon Heyke w nieszczęściu pt. "N. Jesień" opisuje piękny krajobraz w podobny, powny sposób. ~~W~~ ~~to~~ ~~Rowniez~~ ~~uowi~~ o zimnym, gwałtownym wietrze, decyju na polu, ~~to~~ ~~nie~~ ~~nie~~, a nawet na morzu. Dni powoli stają się szare, brzo coraz krócej, smutak porostawia ciepłego lata. Dla zwierząt oznacza to udejszający czas spoczynku, zapadanie w zimny sen, który będzie trwać aż do wiosny. Teraz, jesienią drzewa się gędko, przed wsadhim wietrzyczestwem i zimnem. ~~z~~ ~~drzew~~ ~~spodaja~~ ~~liście~~ ~~przez~~ ~~co~~ ~~stają~~ ~~sie~~ ~~"~~ ~~uagie~~ ~~"~~, ~~smutne~~, ~~powne~~ powne. Wszędzie wiatr jest coraz gwałtowniejszy, jakby chciał rybić okienice w domostwach. Nagle wów ~~tytuła~~ s na wiecie pojawia się

ślabym promyk słońca, który daje nadzieję, przyrodzie, że miłobawemu ludowi
dłuzki się do życia.

Nasze Aleksandra ~~ta~~ Labuda i Leon Hejke sprawiają
całkowicie nostalgiczny, melancholijny nastrój. Podkreślają urodzajne,
odbiory, bardzo dokładne opisy jesiennej przyrody. Jesień,
która przychodzi do nas wraz z zakończeniem lata ciepłego,
przyjemnego lata, wydaje się nam się najsmutniejszą porą roku,
co wykorzystują dla kaszubscy poeci. Przyroda tak żywa latem,
radosna, nagle zapada w sen. Dni są coraz krótsze, zimniejsze,
coraz rzadziej, na niebie pojawia się siłwiaty promyk
słońca. Pojawia się też wiatr i deszcz, liście spadają z drzew,
przyrywając jeszcze niedawno zielone trawy. Świat nagle białe
kolor. To właśnie w swoich wierszach opisuje Aleksander ~~ta~~
Labuda i Leon Hejke. Dla zamoczenia jednak, że ta smutna pora
roku u ludu się skłania, a wiosną wszystko ludowi będzie żywe
i kolorowe, na niebie pojawi się ciepłe słońce, a ziemia będzie
się z zimowego snu.

Język ukraiński

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Мистецтво спілкування*, którego autorką jest Юлія Комарніцька, odnosiły się 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz 1 zadanie zamknięte; do tekstu *Саморух в Україні, який поступово стає трендом* (Любка Дереш) – 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz 3 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu prozatorskiego i brzmiał *Еміграція – трагедія чи шанс для людини? Поміркуй над проблемою, беручи до уваги наведені уривки твору Василя Стефаника Камінний хрест та звернись до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Порідшала земна тужава твердь*, którego autorem jest Василь Стус. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		67
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	67
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	36
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	15
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	16
	ze szkół publicznych	67
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	48
	mężczyźni	19
	bez dysleksji rozwojowej	52
	z dysleksją rozwojową	15

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	2
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	2

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	23 maja 2019		
Czas trwania egzaminu	170 minut		
Liczba szkół	4		
Liczba zespołów egzaminatorów	1		
Liczba egzaminatorów	2		
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)	0		
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)	0		

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

² Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

⁴ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1481).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	67	30	100	76	78	72	16	100%
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	67	30	100	76	78	72	16	100%
z techników	-	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

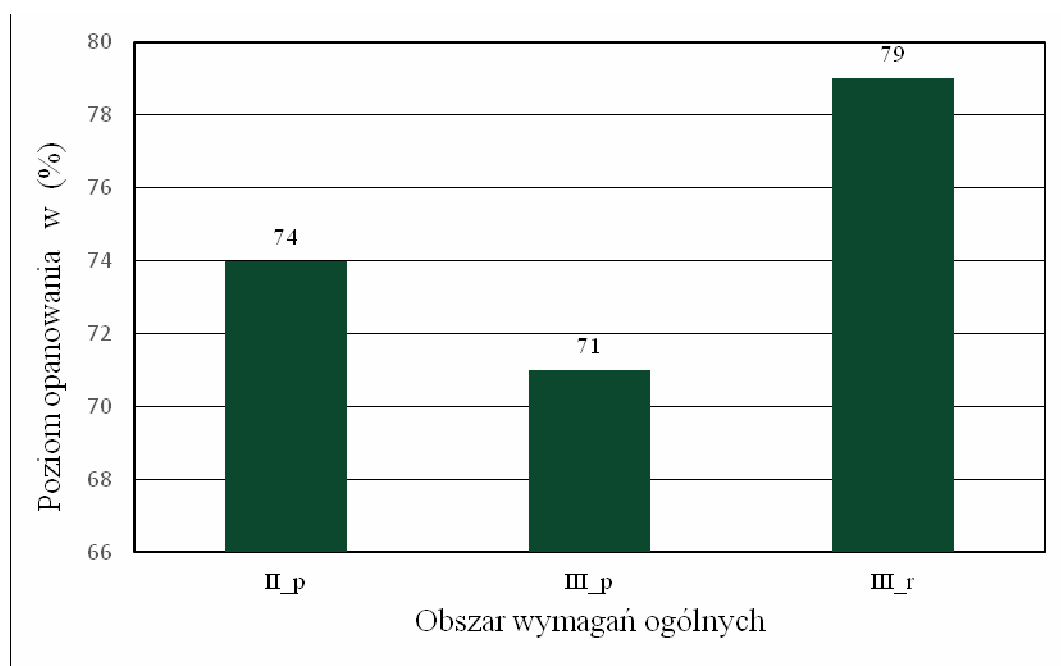
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	82
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	70
3.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym.	3.12) rozpoznaje związki frazeologiczne ze zrozumieniem ich znaczeń (gimnazjum).	90
4.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym.	3.11) dostrzega różnicę pod względem zakresu i treści w znaczeniu wyrazów (gimnazjum).	69
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego.	82
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	67
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje znaczenia wyrazów.	72
8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	45

	informacji.		
9.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym.	3.11) dobiera synonimy (gimnazjum).	82
10.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	81
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi - wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości.	64
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	55
Zamyśl kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	84
Spójność lokalna			92
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	91
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	75
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	66

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Język ukraiński

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. brzmiał *На основі наведеного тексту сформулюй проблему й поміркуй над нею. Використай тези й роздуми з тексту Віталія Пономарьова, звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. dotyczył napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Пісня про рушник* Andrija Małyszki i wiersz *Повертання* autorstwa Lubow Jakymczuk. Zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		2
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1
	z techników	1
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół publicznych	2
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	2
	mężczyźni	0
	bez dysleksji rozwojowej	2
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2019	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0	
Liczba wglądów ⁶ (art. 44zzz)		0	

Ze względu na małą liczbę zdających nie zamieszczono parametrów statystycznych oraz komentarza do zadań z języka ukraińskiego. Parametry statystyczne oraz komentarz dla wszystkich zdających w kraju dostępny jest na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej www.cke.edu.pl.

³ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

⁶ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1481).